

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра маркетингу та логістики

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 15. СОЦІАЛЬНА ТА ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА
(обов'язковий)

Спеціальність

232 Соціальне забезпечення

(назва)

Освітня програма

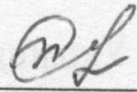
Соціальне забезпечення

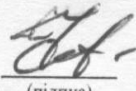
(шифр, назва)

Рівень вищої освіти

Перший бакалаврський рівень

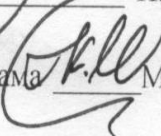
Суми 2026

Розробник: Ірина ОНОПРІЄНКО, к.е.н., доцент
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

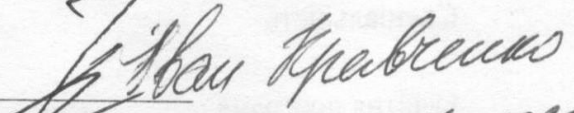
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри маркетингу та логістики	протокол від 02.06. 2026 № 19
	Завідувачка кафедри <u></u> <u>Наталія МАКАРЕНКО</u> (підпис)

Погоджено:

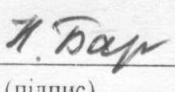
Гарант освітньої програми Наталія ВОЛЧЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма Марина КУЗНЕЦОВА

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 Іван КРАВЧЕНКО
 Єлена МЕДВЕДІВА

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 Надія БАРАНЕЦЬ
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.06. 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	СОЦІАЛЬНА ТА ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА							
2	Факультет/кафедра	Факультет Економіки і менеджменту, кафедра маркетингу та логістики							
3	Статус ОК	Навчальна дисципліна обов'язкового освітнього компонента							
4	ОК може бути запропонований для	ОПП «Соціальне забезпечення» першого рівня освіти за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» Галузі знань: 23 Соціальна робота Кваліфікація: бакалавр із соціального забезпечення							
5	Рівень НРК	6 рівень							
6	Семестр та тривалість вивчення	5 семестр, 15 тижнів (денна форма навчання)/заочна форма навчання							
7	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС							
8	Загальний обсяг годин – 150 та їх розподіл	Контактна робота(заняття)							
		лекційні		практичні /семінарські		лабораторні		самостійна робота	
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		30	-	30	-	-	-	90	-
9	Мова навчання	українська							
10	Викладач/Координатор освітнього компонента	К.е.н., доцент Онопрієнко І.М.							
11	Контактна інформація	Онопрієнко І.М. ауд. 214е . Iryna.onoprienko@snau.edu.ua години консультацій: 2-й та 4-й вівторок 11.00-12.15							
12	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент спрямований на формування у студентів системних знань та практичних навичок щодо збирання, узагальнення, аналізу та інтерпретації статистичної інформації про соціальні та демографічні процеси в суспільстві. Дисципліна забезпечує розуміння закономірностей відтворення населення, соціально-економічних умов життя, факторів формування якості життя та соціального розвитку.							
13	Мета освітнього компонента	Формування теоретичних знань та практичних вмінь для застосування статистичних методів у дослідженні соціальної сфери та демографічних процесів, необхідних для ухвалення управлінських і соціально-економічних рішень.							
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на вивченні ОК: Ринок праці та зайнятість населення Освітній компонент є основою для: Соціальна робота в громадах, Ведення професійних документів та звітність в соціальному забезпеченні, Фінансово- правові засади соціального забезпечення, Маркетинг соціального забезпечення							
15	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surli.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surli.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковий перевірку підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати							

		роботи ІІІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ІІІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної доброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16	Ключові слова	Соціальна статистика, демографічна статистика, рівень життя населення, якість життя, доходи, витрати, домогосподарства, споживчий кошик, соціальні стандарти, зайнятість, безробіття, трудові ресурси, соціальна мобільність, освіта, охорона здоров'я, культура, бідність, соціальна нерівність, чисельність населення, народжуваність, смертність, природний приріст населення, середня тривалість життя, статеві-вікова структура населення, демографічне навантаження, відтворення населення.
17	Посилання на курс на навчальній платформі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹						Як оцінюється РНД
	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 10	ПРН 12	ПРН 13	
ДРН 1. Знати способи збирання необхідної статистичної інформації, соціальні та демографічні показники, на основі використання аналітичного й методичного статистичного інструментарію відносних, середніх величин, індексного методу.	*	*	*	*	*	*	Практичні роботи 2,3,8, модульний контроль, іспит
ДРН 2. Вміти використовувати Інтернет-ресурси (сайти Державної служби статистики України, регіональних відділів, урядових організацій, соціологічних груп та інститутів), офісні додатки, спеціальне програмне забезпечення з метою виконання статистичних досліджень демографічних і соціальних явищ.	*	*	*	*	*	*	Практичні роботи 1,4,5,6,7, модульний контроль, іспит
ДРН 3. Розуміти та вміти аналізувати статистичну інформацію, необхідні розрахунки й робити висновки про соціальні і демографічні явища, зайнятість, рівень життя населення. Спроможність презентувати і обґрунтовувати результати статистичної практики дослідження системи охорони здоров'я, культури, освіти, громадського порядку, навколишнього середовища, соціального забезпечення.		*			*	*	Практичні модульний контроль, іспит

ПРН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження;

ПРН 4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення;

ПРН 5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій;

ПРН 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення;

ПРН 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу (денна\заочна ф.н.)			Рекомендован а літерату ра ²
	Аудиторна робота		Самост робота	
	Лк	П.з /семін.		
<i>Тема 1: Соціально-демографічна статистика як наука.</i> 1. Предмет соціальної і демографічної статистики, її місце в системі наук. 2. Головні поняття й категорії соціальної і демографічної статистики. 3. Завдання соціальної і демографічної статистики в сучасних умовах цифровізації процесів. 4. Джерела інформації про соціальне життя суспільства. 5. Статистичне спостереження соціальної і демографічної ситуації. 6. Система статистичних показників вивчення соціальної і демографічної ситуації. 7. Статистичні таблиці та графіки.	4	4	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечен ня 1
<i>Тема 2: Статистичні методи вивчення соціальних явищ.</i> 1. Групування як метод систематизації соціально-демографічних явищ. 2. Вивчення динаміки соціально-демографічних явищ. Дослідження тенденцій та закономірностей. 3. Статистичні індекси метод як метод вивчення зміни соціально-демографічних явищ та впливу факторів на них.	6	6	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечен ня 1
<i>Тема 3: Населення як об'єкт соціальної та демографічної статистики.</i> 1. Формування масивів інформації про населення залежно від сфери дослідження. Категорії населення. 2. Статистичне вивчення чисельності і руху населення. Основні показники природного і механічного руху населення.. 3. Соціально-демографічна структура населення. 4. Статистичне вивчення національного складу населення. 5. Групування економічно активного населення за	4	4	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечен ня 1

сферами діяльності, за галузями економіки та іншими ознаками. 6. Показники динаміки та структури соціальної мобільності населення. 7. Статистичне вивчення народжуваності та смертності населення.				
<i>Тема 4: Статистика зайнятості і вільного часу населення.</i> 1. Методи статистичного вивчення економічної активності населення, зайнятості і безробіття: динаміка й структура зайнятості; аналіз причин, поширеності та тривалості безробіття. 2. Бюджет часу населення, його структура. 3. Статистичні показники використання вільного часу населення. 4. Статистика безробіття.	2	2	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1
<i>Тема 5: Статистика рівня життя населення в умовах сталого розвитку.</i> 1. Доходи та витрати населення та їх статистичне вивчення. Середні показники рівня доходів. 2. Статистичне вивчення споживання матеріальних благ та послуг. Аналіз показників рівня та динаміки споживання. 3. Система статистичних показників рівня життя. Поняття «рівень життя населення». Характеристика рівнів життя населення. Обстеження домогосподарств як інформаційна база дослідження рівня життя населення. 4. Індекс людського розвитку. Методика розрахунку індексу людського розвитку. 5. Статистика бідності. Статистичні показники бідності.	4	4	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1
<i>Тема 6: Статистика системи охорони здоров'я.</i> 1. Статистичні показники здоров'я населення. 2. Групи показників здоров'я населення: демографічні, медичні, показники суб'єктивної оцінки стану здоров'я населення. 3. Показники доступності та рівня медичного обслуговування. 4. Система показників захворюваності. Індексний аналіз захворюваності населення. 5. Статистика системи охорони здоров'я. Система показників забезпеченості населення установами охорони здоров'я та медичними кадрами.	2	2	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1
<i>Тема 7: Статистика навколишнього середовища.</i> 1. Завдання статистики навколишнього середовища в сучасних умовах. Система показників статистики навколишнього середовища. 2. Показники статистики водних ресурсів. Система статистичних показників стану, охорони та забруднення атмосфери. 3. Показники землекористування. Показники якості природного середовища. 4. Комплексний показник якості навколишнього середовища: методика його розрахунку. 5. Підходи щодо оцінки якості навколишнього середовища: їх переваги та недоліки	2	2	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1

<i>Тема 8: Статистика освіти, культури, мистецтва і відпочинку.</i> 1. Характеристика освітніх послуг. Система статистичних показників для кожного рівня освіти та їх аналіз. 2. Соціально-економічне значення статистичного вивчення культури, мистецтва та відпочинку. 3. Споживання населенням послуг культури, мистецтва та туризму. Показники музейного обслуговування. Статистика мистецтва.	2	2	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1
<i>Тема 9: Статистика громадського порядку і безпеки.</i> 1. Поняття правової статистики, як однієї із галузей статистичної науки 2. Статистичне вивчення стану та рівня злочинності. 3. Структура злочинності. Латентна злочинність, її види та причини. Коефіцієнти злочинності.	2	2	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1
<i>Тема 10: Статистика соціального забезпечення населення.</i> 1. Завдання соціального забезпечення в суспільстві. Види соціального забезпечення. 2. Показники стану та ефективності соціального захисту населення. 3. Статистичні показники пенсійного забезпечення, соціальних послуг, пільг. 4. Застосування методу згладжування динамічних рядів, індексного методу, коефіцієнтів доступності соціальних послуг та ін. в процесі вивчення системи соціального забезпечення.	2	2	9	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-13 Методичне забезпечення 1
Всього	30	30	90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 2.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Метод готових знань Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 3	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок

5.ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1 Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підсумкове письмове оцінювання за темами Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	5-й, 11-й тиждень
2.	Виконання завдань на практичних заняттях (розрахунок задач, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист)	30 балів/30%	6-й,-13-й тиждень
3.	Тест множинного вибору Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	6-й,-14-й тиждень
4.	Екзамен: виконання комплексного завдання за освітнім компонентом - теоретичні питання - розрахунково-практична задача	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Письмове оцінювання	<10 балів	11-15	16-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-15	16-20 балів	21-30 балів
Виконання завдань на практичних заняттях	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-15	16-19 балів	20 балів
Тест множинного вибору	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі завдання. Студент засвоїв теоретичний матеріал у повному обсязі відповідно до вимог освітнього компонента, демонструючи впевнені та міцні знання
	<10 балів	10-15	16-24	25-30 балів
Екзамен	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.1.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	3,6,9,12,15 тиждень
	Самооцінка поточного тестування	7,14 тиждень
	Перевірка та обговорення контрольних робіт	8,15 тиждень
	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	кожну пару
	Обговорення та самокорекція виконаної домашньої роботи студентами	через кожне практичне заняття
	Розв'язування ситуаційних завдань	на кожній парі
	Перевірка та оцінювання письмових завдань	3,6,9,12,15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

2.1. Базова

1. Бегун С. І. Статистика: навчальний посібник. Луцьк: 2022. – 230 с. URL: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/9.2-Begun_ZTS_2022.pdf
2. Логунова Н.А. Статистика II. Підручник. Вид. «Кондор». 2025. 340с. URL:<https://condor-books.com.ua/ekonomika/statistika-ii-pidruchnik>
3. Луценко О. А., Ковалевська Н. С., Остапенко Р. М., Нестеренко І. В. Статистика: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання економічних спеціальностей. Харків: ДБТУ, 2025. 164 с. URL:<https://repo.btu.kharkiv.ua/handle/123456789/75797>
4. Колосок А.М. Соціальна та демографічна статистика: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2022. 68 с.
5. Онопрієнко І.М. Статистика. Конспект лекцій. Суми, 2022 рік. - 136с.

6.2 Додаткові джерела

1. Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Державна служба статистики. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Державної служби зайнятості. Офіційний сайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
4. Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України. Офіційний сайт. URL: <https://idss.org.ua>
5. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.msp.gov.ua>
6. Соціальна економіка: наукове фахове видання. URL:<https://periodicals.karazin.ua/socceconom>
7. Офіційна інтернет-сторінка статистичної служби Євросоюзу. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
8. Онопрієнко І.М., Онопрієнко К.В. Сучасні тренди інтернет-маркетингу в сфері освіти дорослих. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022.-№1(34).С.181-185. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/vipusk-34-2022>
9. Kuzior A., Krawczyk D., Onopriienko K., Petrushenko Y., Onopriienko I., Onopriienko V. Lifelong Learning as a Factor in the Country's Competitiveness and Innovative Potential within the Framework of Sustainable Development. (Освіта впродовж життя як фактор конкурентоспроможності і інноваційного потенціалу в рамках сталого розвитку). *Sustainability* 2023, 15. URL: www.mdpi.com/journal/sustainability
10. Onopriienko I., Onopriienko K. Immersive Technologies in Adult Learning as an Innovative Marketing Tool in the Educational Market. (Імерсивні технології у навчанні дорослих як інноваційний маркетинговий інструмент на освітньому ринку) . *Business Ethics and Leadership*. 2023. №7(2). Р. 63-72. DOI:10.21272/bel. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92372>
11. Шумкова О.В., Шумкова В.І., Онопрієнко І.М. Аналіз інформаційних передумов обрання банківських послуг споживачами в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80.С.157-163. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-27>. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>
12. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Ринок страхових послуг в Україні: фінансово-аналітичний огляд. *Східна Європа: Економіка, бізнес, управління*. Вип.1(46) 2025.С.27-33. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.46-4> URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/20-2019-ukr>
13. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Статистико-аналітичний огляд ринку кредитування в Україні. *Успіх і досягнення у науці «Серія управління та адміністрування»*. Вип.2(24) 2026.С.1100-1111. DOI:[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24)). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/view/450/5537>

6.3. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Соціальна та демографічна статистика”, на платформі Moodle, СНАУ, 2026 рік. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6194>

6.4. Програмне забезпечення

1. Використання стандартного пакетів Microsoft: Word, Excel, PowerPoint, Stat Soft (Statistica)
2. Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани).
3. Сервіс для організації онлайн-занять та веб-семінарів «Zoom»